

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Mērķorientētas infrastruktūra – principi, pazīmes un riski

Vebinārs 6.1.1.3. pasākuma “Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai,
veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku” projektu iesniegumu atlasē pirmo kārtu

24.01.2024.

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Informācijas avoti

- [Vadlīnijas pašvaldībām Komisijas Regulas Nr. 651/2014 56. panta piemērošanas risku vadībai Eiropas Savienības fondu projektos](#)
- [Mērķorientētas infrastruktūras indikatīvās pazīmes Komisijas Regulas Nr. 651/2014 56. panta izpratnē](#)
- [Komisijas Regula \(ES\) Nr. 651/2014 \(2014. gada 17. jūnijs\), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu](#)
- [Valsts pārvaldes iekārtas likums](#)

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Komisijas Regulas Nr. 651/2014 56. pantā "Ieguldījumu atbalsts vietējai infrastruktūrai"

- attiecīgās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem nodrošina **atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā**. Par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītā cena atbilst tirgus cenai
- atbrīvojumu saskaņā ar šo pantu **nepiešķir mērķorientētai infrastruktūrai**

13. IEDAĻA

Atbalsts vietējai infrastruktūrai

56. pants

Ieguldījumu atbalsts vietējai infrastruktūrai

1. Finansējums vietējās infrastruktūras izbūvei vai modernizēšanai, kas attiecas uz infrastruktūru, kura vietējā līmenī veicina uzņēmumu un patērētāju vides uzlabošanu un ražošanas bāzes modernizēšanu un attīstīšanu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta nozīmē un ir atbrīvots no Līguma 108. panta 3. punktā noteiktās paziņošanas prasības, ja ir izpildīti šajā pantā un I nodaļā paredzētie nosacījumi.
2. Šo pantu nepiemēro tādām atbalstam infrastruktūrai, uz kuru attiecas citas šīs regulas III nodaļas iedaļas, izņemot 1. iedaļu "Reģionālais atbalsts". Šo pantu nepiemēro arī lidostu infrastruktūrai un ostu infrastruktūrai.
3. Attiecīgās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem nodrošina atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā. Par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītā cena atbilst tirgus cenai.
4. Koncesijas vai cita veida pilnvarojumus trešām personām attiecībā uz infrastruktūras ekspluatāciju piešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā, pienācīgi ievērojot piemērojamos iepirkuma noteikumus.
5. Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par ieguldījumiem materiālajos un nemateriālajos aktīvos.
6. Atbalsta summa nepārsniedz starpību starp attiecināmajām izmaksām un pamatdarbības peļņu no ieguldījuma. Pamatdarbības peļņu atskaita no attiecināmajām izmaksām iepriekš saskaņā ar pamatotām prognozēm vai izmanto atgūšanas mehānismu.
7. Atbrīvojumu saskaņā ar šo pantu nepiešķir mērķorientētai infrastruktūrai.

Centrālā finanšu un
ligumu aģentūra

Valsts pārvaldes iekārtas likums

- Mērķis – nodrošināt **demokrātisku, tiesisku, efektīvu, atklātu un sabiedrībai pieejamu** valsts pārvaldi.

10.pants. Valsts pārvaldes principi

(1) Valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Valsts pārvalde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

(2) Valsts pārvalde savā darbībā ievēro cilvēktiesības.

(3) Valsts pārvalde darbojas sabiedrības interesēs. Pie sabiedrības interesēm pieder arī samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana.

(4) Valsts pārvaldei, atsevišķai iestādei vai amatpersonai, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu.

(5) Valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver **atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu** saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

(6) Valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tās pienākums ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā.

(7) Valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību. Tas attiecas it īpaši uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības vai tiesiskās intereses īstenošanā vai plānotā darbībā skar vai var skart.

(8) Valsts pārvaldi organizē pēc iespējas ērti un pieejami privātpersonai. Ja informācija, kura nepieciešama pārvaldes lēmuma pieņemšanai, kas regulē publiski tiesiskās attiecības ar privātpersonu, ir citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūst pati, nevis pieprasa no privātpersonas.

(9) Valsts pārvaldi organizē, ievērojot subsidiaritātes principu.

(10) Valsts pārvaldi organizē pēc iespējas efektīvi. Valsts pārvaldes institucionālo sistēmu pastāvīgi pārbauda un, ja nepieciešams, pilnveido, izvērtējot arī funkciju apjomu, nepieciešamību un koncentrācijas pakāpi, normatīvā regulējuma apjomu un detalizāciju un apsverot deleģēšanas iespējas vai ārpakalpojuma izmantošanu.

(11) Valsts pārvalde savā darbībā ievēro arī šajā pantā neminētus tiesību principus, kuri atklāti, atvasināti un attīstīti iestāžu vai tiesu praksē, kā arī tiesību zinātnē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. un 13.05.2010. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2010.)

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kas ir mērķorientēta infrastruktūra?

"Mērķorientēta infrastruktūra" ir infrastruktūra, kas izbūvēta vienam vai vairākiem iepriekš nosakāmiem komersantiem un pielāgota to vajadzībām

- Komersants var ietekmēt dizainu tādā pakāpē, ka infrastruktūra ir piemērota tikai viņam pašam un *de facto* nav iespējams izvēlēties citu nomnieku nākotnē
- Infrastruktūrai ir daudz lielāka vērtība (priekšrocība) konkrētam komersantam, nekā citiem potenciālajiem komersantiem

! Ja projektēšanas posmā komersantam ir iespēja ietekmēt tikai noteiktas standarta īpašības, lai nomas izsoles procesā infrastruktūra būtu vienlīdz noderīga citiem komersantiem, tas to nepadara par mērķorientētu infrastruktūru

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kas nav mērķorientēta infrastruktūra?

Galvenie aspekti:

- Infrastruktūra nav mērķorientēta, **ja tā nav veidota konkrētam operatoram** vai subjektam tā saimnieciskās darbības nodrošināšanai, bet ir **atvērta darbībai un lietošanai visiem ieinteresētajiem dalībniekiem**
- Attiecīgās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem jānodrošina **atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā**
- Par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītajai cenai ir **jāatbilst tirgus cenai**
- Nomas tiesības uz infrastruktūras ekspluatāciju **jāpiešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā**, pienācīgi ievērojot piemērojamās iepirkuma noteikumus, respektīvi, finansējuma saņēmējiem ir jāpiemēro publiskas nomas izsoles noteikumi

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Ko nozīmē atklātības principi?

Atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu procedūru nodrošina, piemērojot nomas izsoles noteikumus.

Procedūrai ir jābūt pārredzamai, lai nodrošinātu, ka visi ieinteresētie pretendenti katrā konkursa procedūras posmā ir vienādi un pienācīgi informēti

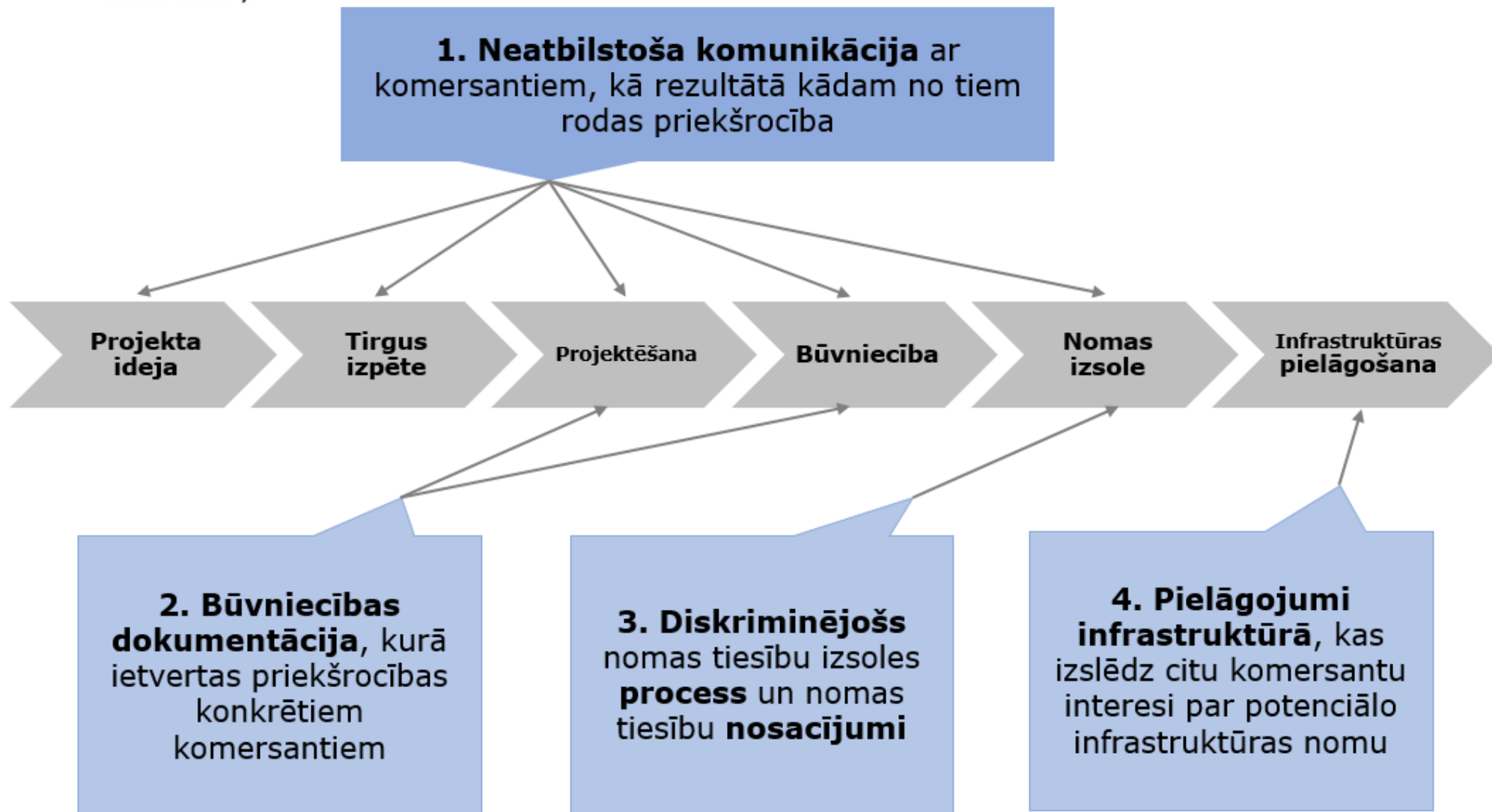
Konkursam jābūt pietiekami plaši publiskotam, lai par to varētu uzzināt visi potenciālie piedāvājumu iesniedzēji

Konkursa procedūrai ir jābūt konkurenci nodrošinošai, lai procesā varētu piedalīties visi ieinteresētie un nosacījumiem atbilstīgie pretendenti

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kur slēpjas riski?

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

1. Neatbilstoša komunikācija ar komersantiem, kā rezultātā kādam no tiem rodas priekšrocība

Kā rīkoties atbilstoši?

- Visiem potenciālajiem infrastruktūras **lietotājiem jāsniedz viena un tā pati informācija**
- Jānoskaidro komersantu pieprasījums pēc infrastruktūras - pašvaldība var **izpētīt tirgu**, taču tam jānotiek **atklāti, pārredzami un dokumentēti**
- Ja pašvaldība vēlas sniegt atbalstu noteiktas nozares komersantiem, to var darīt, bet jābūt pietiekami **plašai un publiskai komersantu aptaujai un (vai) tirgus analīzei**, kuras ietvaros jānonāk pie secinājuma, ka projekts īstenojams noteiktā nozarē

! Ja konsultācija notiek ar vienu uzņēmumu, bet infrastruktūra pēc tam ir izmantojama visiem, tā nebūs mērķorientēta

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

2. Būvniecības dokumentācija, kurā ietvertas priekšrocības konkrētiem komersantiem

Kā rīkoties atbilstoši?

- Pēc komersantu vajadzību izpētes **būvniecības dokumentācijas izstrādes procesā potenciālos infrastruktūras lietotājus nedrīkst iesaistīt tādā veidā, kas varētu novest pie mērķorientētas infrastruktūras**. Slēptas konsultācijas vai slēpta būvniecības parametru saskaņošana neizbēgami novedīs pie diskriminējošas attieksmes attiecībā pret tiem komersantiem, ar kuriem konsultācijas nenotiek
- **Būvprojekta izmaiņas projekta īstenošanas posmā** – nomnieks izmaiņas var veikt tikai pēc nomas izsoles un par saviem līdzekļiem

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

3. Diskriminējošs nomas tiesību izsoles process un nomas tiesību nosacījumi

Kā rīkoties atbilstoši?

MK noteikumi
Nr. 97
«Publiskas
personas
mantas
iznomāšanas
noteikumi»

MK noteikumi
Nr. 350
«Publiskas
personas
zemes nomas
un apbūves
tiesības
noteikumi»

- Nomas tiesību izsoles procesā **nedrīkst būt interešu konflikts**, kur izsoles organizētājs ir saistīts ar kādu no nomas tiesību pretendentiem
  - Informācijai par gaidāmo izsoli jābūt **publiski izziņotai** un nomas tiesību **izsoles procesam** jābūt **dokumentētam**. Nosacījumiem par dalību nomas tiesību izsolē jābūt **bez diskriminācijas pazīmēm**, lai tajā varētu piedalīties pēc iespējas plašāks pretendentu loks
  - Slēdzot nomas līgumu, tajā **nedrīkst iekļaut labvēlīgākus nosacījumus, nekā nomas tiesību izsoles ietvaros bija paredzēts**. Svarīgi ir arī korekti noteikt nomas tiesību izsoles sākumcenu, kas ir pirmais solis, lai infrastruktūras nomas maksa tiktu noteikta atbilstoši tirgus cenai
- !** Nomas maksas atlaides iespējamas, ja tās paredzēts nomas tiesību izsoles nolikumā, un tiek piemērotas atbilstoši MK noteikumiem Nr. **97** un (vai) MK noteikumiem Nr. **350** un pašvaldības saistošajiem noteikumiem

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

4. Pielāgojumi infrastruktūrā, kas izslēdz citu komersantu interesi par potenciālo infrastruktūras nomu

Kā rīkoties atbilstoši?

- Pēc nomas līguma noslēgšanas **pašvaldībai ir jāuzrauga infrastruktūras stāvoklis** un jāpieļauj situācija, ka esošā nomnieka vietā var ienākt cits nomnieks
- Svarīgi, ka **tehniskais risinājums nav pielāgots** viena vai dažu uzņēmumu **vajadzībām tādā mērā, ka faktiski nav iespējams izvēlēties** nevienu **citu infrastruktūras nomnieku** vai apsaimniekotāju

Centrālā finanšu un
ligumu aģentūra

Labās prakses situatīvs apraksts, identificējot komersantu vajadzības

Pašvaldība **veic komersantu aptauju**, anketu publicē pašvaldības tīmekļa vietnē, kā arī iespēju robežās informē par to citos publiskās saziņas kanālos

Alternatīvas

- Apliecinājumi par interesi
- Aptauja
- Tirgus analīze (lieliem projektiem)
- Sadarbība ar LIAA

Pirmais variants:

Lielākā daļa komersantu aptaujā norādījuši, ka vēlas infrastruktūru **kokrūpniecības nozarē**. Tā kā kokrūpniecības nozare ir minēta **pašvaldības attīstības stratēģijā** kā prioritāra nozare, pašvaldība pieņem lēmumu projekta ietvaros izveidot infrastruktūru, kas atbilst kokrūpniecības nozares specializācijai

Otrais variants:

Aptaujas anketu aizpildījuši komersanti no **dažādām nozarēm, un nav izteikts vairākuma pieprasījums no konkrētas nozares**. Tā kā komersantu pieprasījums ir dažāds, pašvaldība pieņem lēmumu projekta ietvaros izveidot **vispārēju infrastruktūru**, kuru var izmantot dažādu nozaru komersanti, nepieciešamības gadījumā par privātajiem līdzekļiem to pielāgojot savām vajadzībām

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kādas ir indikatīvās mērķorientētas infrastruktūras pazīmes?

! Identificējot šīs pazīmes, nevar izdarīt viennozīmīgus secinājumus, ka projekta infrastruktūra ir mērķorientēta – visas konstatētas pazīmes ir jāvērtē kontekstā ar visu informāciju, kas ir pieejama par projektu

1. **Informācija plašsaziņas līdzekļos** (televīzijā, radio, presē, tīmekļa portālos, sociālajos tīklos u.tml.).
2. **Trauksmes cēlāja ziņojums, iestāžu iesniegta informācija.**

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kādas ir indikatīvās mērķorientētas infrastruktūras pazīmes?

3. **Specifiskas, aizdomīgas prasības un atsauces** ar projektu saistītā dokumentācijā un tās grozījumos, piemēram:

- atsauce projekta iesniegumā uz konkrētu komersantu vai projekta iesniegumam pievienotajos dokumentos, pielikumos norādes par konkrētu komersantu;
- būvprojektā paredzēti risinājumi, kas varētu būt vērsti uz konkrēta komersanta vajadzībām;
- specifiski tehniskie risinājumi, kas neatbilst standarta tehniskajiem parametriem konkrētajā nozarē;
- vispārējas infrastruktūras būvprojektā iekļautas specifiskas nozares prasības;
- nomas izsoles noteikumi rada šaubas par nediskriminējošu procedūru.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kādas ir indikatīvās mērķorientētas infrastruktūras pazīmes?

4. Ja projektu plānots īstenot konkrētā nozarē, tā nav pietiekami pamatota, piemēram:

- pašvaldības attīstības stratēģijā, aprakstot pašvaldības ekonomisko specializāciju;
- komersantu vajadzību vai tirgus izpētē;
- nav loģiska skaidrojuma par konkrēto risinājumu;
- pašvaldībā ir tikai viens komersants, kurš darbojas attiecīgajā nozarē;
- tirgus izpētes rezultāti liecina, ka ir tikai viens potenciāli ieinteresēts komersants konkrētās infrastruktūras lietošanā.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kādas ir indikatīvās mērķorientētas infrastruktūras pazīmes?

5. **Ārējā eksperta (būveksperta, finanšu eksperta, energoefektivitātes eksperta u.c.) atzinums**, kas saņemts par kādu no projekta ietvaros pārbaudāmajiem jautājumiem un kas liecina par konkrēta komersanta vajadzībām.
6. **Ieinteresēto uzņēmumu**, kas minēti tirgus izpētes dokumentācijā, **gada pārskati**, to ievaddaļa - vadības ziņojums, kur tiek iezīmēti investīciju plāni un kas var atklāt informāciju par aizklātu un nepārredzamu komunikāciju.
7. **Projekta īstenošanas vietā veiktās pārbaudes laikā atklātās neatbilstības.**
8. **Neformāli iegūta informācija**, piemēram, ka projekta iesniedzējs aizklāti un nepārredzami vedis sarunas ar atsevišķiem komersantiem.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kāda ir alternatīva projekta plānošanas procesā?

Komisijas Regulas Nr. 651/2014 14. pants
"Reģionālais ieguldījumu atbalsts"

Kādas ir atšķirības?

- **Infrastruktūra var būt mērķorientēta**
- **Pašvaldība** pēc būtības projektā **ir starpnieks** – infrastruktūras būvniecības izmaksas sedz komersants kā sadarbības partneris un **atbalsta līdzfinansējumu arī saņem komersants**
- Komersanta **atbalsta likme** ir **50% - 70%** atkarībā no komersanta kategorijas un atrašanās vietas. Lielajiem komersantiem var būt noteikti papildus limiti

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PALDIES!

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns